Bataaxal bi Yàlla may Póol, mu bind ko waa Room

1 Ci man Póol miy jaamub Almasi Yeesu la
bataaxal bii bawoo, man miy ndawam ci kaw
woote bu ma tabb, sédd ma sasu xamle xibaaru
jàmm bu Yàlla.
2 Xibaaru jàmm boobu Yàlla dige woon lu jiitu,
te yóbbante ko ay yonentam ci Mbind mu sell
mi,
3 moo jëm ci Doomam, ji soqikoo ci askanu
Daawuda, ci wàllu àddina.
4 Waaye ci wàllu Noo gu Sell gi, mooy ki dogal
ba tabb muy Doomu Yàlla ji jagoo doole ndax
ndekkiteem, te mooy sunu Sang Yeesu Almasi.
5 Ci Almasi lanu jote aw yiwu doon ay ndaw,
ngir nit ñi déggal yoonu ngëm wi, ci biir
mboolem xeeti àddina, ngir aw turam.
6 Te yeen ñi ñu woo ci Yeesu Almasi itam, ci
ngeen bokk.
7 Bataaxal bi ñeel na mboolem yeen ña fa
Room, di ñu Yàlla sopp, woo leen, ngir ngeen
doon ñu sell. Aw yiw ak jàmm ñeel na leen,
bawoo fa Yàlla sunu Baay, ak Sang Yeesu Almasi.

Póol sant na Yàlla

8 Ma doore sant sama Yàlla ci Yeesu Almasi ngir
yeen ñépp, ndax seen ngëm siiw na ci àddina
sépp.

9 Yàlla mi may jaamoo xol, ci ni may siiwtaanee
xibaaru jàmm bu Doomam, moom seere na ne
noppiwuma leena fàttliku.
10 Xanaa di saxoo dagaan ci samay ñaan, su ci
Yàlla àndee, yoon wu jub wu ma mujj dikke ba
ci yeen.
11 Yàkkamti naa leena gis, ba jottli leen mayug
yiw gu bawoo ci Noo gu Sell gi, ngir dooleel leen,
12 te loolu mooy ma bokk ak yeen lu dëfal sama
xol, dëfal leen, ci seen ngëm ak sama gos.
13 Bokk yi, bugguma ngeen umple ne ay yooni
yoon laa leen mébéta seetsi, ba liggéey ci seen
biir lu leen jariñ, ni ma ko defale yeneen xeet;
waaye ay gàllankoor a ma téye ba tey jii.
14 Muy sama digg ak Gereg yu xay yi, mbaa ñu
xayadi ñi, ak ñi rafet xel, mbaa ñi ñàkk xel, am
na lu ma war ci ñoom ñépp.
15 Moo tax, yeen waa Room itam, ma yàkkamti
leena àggesi xibaaru jàmm bi.

Manooree ngi ci xibaaru jàmm bi

16 Awma lu may rus ci xibaaru jàmm bi, ndax
kat mooy manoorey Yàlla jiy musal képp ku ko
gëm, dale ci Yawut bi, teg ci ki dul Yawut.
17 Ci xibaaru jàmm bi lañu feeñal ni Yàlla di
joxe nit ñi àtteb ñu jub, te lépp aju ci ngëm, ca
ndoorte la, ba ca njeexital la. Noonu la Mbind mi
indee ne: «Ku jub ndax ngëmam mooy dund*.»

Nit ñépp a tooñ Yàlla

* **1:17** 1.17 Seetal ci *Abakug* 2.4.

18 Sànjum Yàlla fa asamaan lay dale feeñ, ba
wàcc ci mboolem ngëmadi, ak njubadiy nit ñiy
fatt ag dëgg ci biir ag njubadi.
19 Ndaxam lees mana xam ci Yàlla, leer na ci
seen biir, nde Yàlla moo leen ko leeralal.
20 Ndax kat, li gisuwul ci Yàlla, te di
manooreem gi dul jeex, ak jikko ji mu wéetoo
ndax li muy Yàlla, ba àddina sosoo ba tey, xel
man na koo ràññee ci ay liggéeyam, te looloo
leen taxa ñàkku lay.

21 Gannaaw ba ñu xamee Yàlla, taxul ñu
màggal ko ngir li muy Yàlla, taxul ñu delloo ko
njukkal, xanaa réer ci seen xalaati neen, ba seen
xel mu wayadi far tàbbi cig lëndëm.
22 Xel mu rafet lañuy jaay ba mujj diy dof.
23 Leeru Yàlla ji dul dee lañu weccee jëmmu nit
ki deeyam dul jaas, ak picc, ak boroom ñeenti
tànk, ak ndëgmeent.

24 Moo tax Yàlla bërgal leen ak seen xem-
memtéef yu bon yi ci seen xol, ba ñu sóobu ci
jëflantey sobe juy teddadil seen yarami bopp.
25 Ñoo weccee dëggu Yàlla, aw fen, di sujjóotal
ak a jaamu mbindeef, bàyyi Bindkat bi yelloo
cant ba fàww. Amiin.
26 Loolu moo tax Yàlla bërgal leen ak seen
bëgg-bëgg yu teddadi. Seeni jigéen sax dëddu
nañu jaxasoo gi leen bindub juddu sédde, ba
jublu ci lu woroo ak seen bindub juddu.
27 Naka noonu, góor ñi it noppee jaxasoo ak
jigéen, ni leen ko bindub juddu sédde, bay
xabtaloo ci seen biir, seen bëgg-bëggi bakkan
yu tar; ay góor di séq ak seen moroomi góor jëf

ju gàccelu, ba tax leena jot ci seen jëmmi bopp,
seen añub réeraange.
28 Gannaaw ràññee Yàlla jaralu leen dara,
Yàlla it bërgal leen ak seen xel mu doyadi, ba
ñuy def jooju jëf ju jekkadi.
29 Dañoo dem ba feese gépp xeetu njubadi,
akug mbon, akug bëgge, akug coxor. Noyy-
eewuñu lu moy kiñaan, ak pexey bóome, ak
ŋaayoo, akug njublaŋ, ak jëf ju sew. Ay jëwkat
lañu it,
30 te di yàqkati der, ñu bañ Yàlla lañu, ñu reew,
réy, di tëggu, ñu xareñ ci fexe lu bon, te déggadil
seeni waajur.
31 Amuñu xel, amuñu kóllëre, amuñu xol,
amuñu yërmande.
32 Moonte xam nañu xéll ne ñiy jëfe noonu,
Yàlla moo daganal àtteb dee ci ñoom, te teewul
ñu di ko jëfe, rax ci dolli di farle ñi koy jëfe.

2

Yàlla mooy àtte

1 Yaw nit kiy sikke nag, amoo aw lay, ndax boo
sikkee keneen, sa bopp nga sikk, nde yaw miy
sikke, jooju jëfin ngay jëfe.
2 Waaye wóor nanu ne àtteb Yàlla bi muy
añale ñiy jëfe jooju jëfin, dëgg lay dëppool.
3 Yaw nit kiy sikk ñiy jëfe yooyii, te di ko def,
ndax defe nga ne yaw ci sa bopp dinga rëcc àtteb
Yàlla?
4 Am dangay sofental mbaaxu Yàlla gu réy,
akug jéllaleem, akug muñam, ndax ñàkka xam
ne li Yàlla namm ci baaxe la, moo di nga tuub?

5 Waaye sag dëgër bopp, ak sa xol bu tuubadi,
ci ngay jóore sànjum Yàlla ci sa kaw bopp,
keroog bésub sànj ma, fa àtteb Yàlla bu jub di
feeñe.
6 Ca lay fey ku nekk ay jëfam.
7 Ñi saxoo di jéema def jëf ju baax, ngir di
ko sàkkoo ndam, ak teraanga, ak texe gu sax,
ñooñu, texe gu sax dàkk mooy doon seenub añ.
8 Waaye ñi fétteeral ci seen sàkkuteefi bopp,
nanguwuñoo topp liy dëgg, xanaa ag njubadi
nag, ñooñu, am sànj ak mer mu ne jippét lañuy
yooloo.
9 Njàqare ak musiba daal, mooy dal ci kaw
képp kuy def lu bon, te Yawut bi jiitu ci, waaye
ki dul Yawut it topp ci;
10 daraja, ak teraanga, ak jàmm nag moo ñeel
képp kuy def lu baax, te Yawut bi jiitu ci, waaye
ki dul Yawut it topp ci.
11 Ndax kat xejj ak seen amul fa Yàlla.

12 Mboolem ñi bàkkaar nag te fekku leen ci
yoonu Musaa, yoonu Musaa toppu leen, waaye
du leen teree sànku. Mboolem ñi bàkkaar it, te
mu fekk leen ci yoonu Musaa, ci yoonu Musaa
lees leen di daane.
13 Ndax kat du déglukati yoonu Musaa lees di
joxee àtteb ñu jub fa kanam Yàlla, waaye jëfkati
yoonu Musaa lees di joxe nit àtteb ku jub.
14 Jaambur ñi dul Yawut, te amuñu yoonu
Musaa, ndegam teewu leena topp bindub juddu,
bay jëfe li yoonu Musaa laaj, dafa fekk ñoom ci
seen bopp, ñuy seen yoonu bopp, doonte amuñu
yoonu Musaa.

15 Noonu lañu wérale ne jëf ji yoonu Musaa
santaane moo binde ci seenub xol, ba seen yég-
yégu xol seede loolu. Li koy firndeel it di seen
xel miy def leeg-leeg mu sikk leen, leeg-leeg mu
dëggal leen.
16 Te noonu lay deme kera bés ba Yàlla di àtte
mbiri kumpa yu nit ñi, ci saytub Yeesu Almasi,
ni ko sama xibaaru jàmm bi indee.

Yoonu Musaa na jariñ ki ko topp

17 Ma dikk nag ci yaw miy wuyoo turu Yawut,
te yaakaar yoonu Musaa, boole ci di sagoo Yàlla.
18 Yaa xam coobarey Yàlla, te yaa jànge ci
yoonu Musaa, ba xam li am solo dëgg.
19 Yaw mi mu wóor ne yaa di wommatkatub
gumba yi, te di leeru ñi ci lëndëm gi,
20 yaa di jànglekatub naataxuuna yi, di
sëriñub tuut-tànk yi, gannaaw yaa jagoo ci
yoonu Musaa, mboolem luy jëmmu xam-xam, ak
lépp luy dëgg.
21 Kon yaw miy jàngle, doo jàngal sa bopp?
Yaw miy waare, di aaye sàcc, mbaa doo sàcc?
Yaw miy aaye njaaloo, mbaa doo jaaloo?
22 Yaw mi bañ bokkaale, mbaa doo sëxëtoo
jaamookaayi bokkaalekat yi?
23 Yaa ngi sagoo yoonu Musaa te di ko moy bay
teddadil Yàlla!
24 Yeen de yeena tax ñuy ñàkke teggin turu
Yàlla ci biir xeeti jaambur yi dul Yawut, te noonu
la ko Mbind mi indee.

Xaraf na jariñ boroom

25 Aaday xaraf nag amal na la njariñ, ndegam
sàmm nga yoon wi ko digle. Waaye soo dee

moykatub yoon wi, sag xaraf, ñàkka xaraf lay
doon.
26 Kon kay ki xaraful, tey jëfe njub gi yoonu
Musaa santaane, ñàkka xarafam, deesu ko ko
waññal ag xaraf?
27 Ki xaraful ciw yaramam, te teewu koo sàmm
yoonu Musaa, moo lay teg ab daan, yaw mi boole
mbindum yoonu Musaa, ak sag xaraf, te teewu la
di moykatub yoon wi.
28 Ab Yawut, du ci melo wuy feeñ lees koy
nekke, te xaraf it du ci màndarga muy feeñ ciw
yaram.
29 Waaye ab Yawut dëgg, kumpag biir xol la
koy nekke, xaraf it mbirum xol la; ci xel mi lay
sottee, waaye du ci mbindum yoon. Ngërëm la it
du ci nit lay jóge, xanaa Yàlla.

3

Lu jëm ci jagley Yawut yi

1 Kon nag ana lu ab Yawut rawe ci nit ñi? Ak
luy njariñal xaraf?
2 Xanaa lu bare, ci wet gu nekk. Li ci jiitu moo
di ñoom lañu dénk kàdduy Yàlla.
3 Su ci ñennat ñàkkee kóllëre, ndax seenug
ñàkk kóllëre day fanq kóllëreg Yàlla?
4 Mukk kay! Fàww Yàlla wéye di ku dëggu, te
ñépp di ay fen-kat, te noonu la Mbind mi indee
ne:
«Soo waxee, am dëgg,
te soo àttee, yey*.»

* **3:4** 3.4 Seetal ci *Sabóor* 51.6.

5 Waaye su sunug njubadi fésalee njubteg
Yàlla, ana lu loolu mana tekki ci nun? Ma waxe
ko nu ko nit mana dégge; ma ne, kon bu nu Yàlla
wàcceelee am sànjam, deful ag njubadeem?
6 Mukk kay! Su njubteg Yàlla matul woon, ana
nu muy àttee àddina?
7 Mbaa ñu neeti: «Su fekkee ne dëgguteg
Yàlla, sama ñàkka dëggu lay gëna kaweel, te
loolu di ndamam, kon man, ana lees may joxe
àtteb bàkkaarkat?»
8 Ana kon lu tee nit waxe noonee nu soskat
yi tuumaale ne nooy wax naan: «Nanu def lu
bon, ngir mu jur lu baax»? Ñooñu mbugal lañu
yelloo.

Kenn jubul

9 Ana kon nun Yawut yi, lu nu gëne ci nit ñi?
Du ci lenn! Ndax firndeel nanu ba noppi ne, muy
Yawut bi, di ki dul Yawut, ñépp a ngi ci kilifteefu
bàkkaar.
10 Noonu it la Mbind mi indee ne:
«Kenn jubul, du kenn sax.
11 Kenn xeluwul,
kenn wutul Yàlla.
12 Ñépp a lajj ba bokk yàqu yaxeet,
Kenn deful lu baax, du kenn sax†!
13 Seenug boli di bàmmeel bu ne ŋàpp,
seen làmmiñ di ràbb njublaŋ,
seeni kàddu aay ni daŋaru ñàngóor‡.
14 Seen gémmiñ, waxi móolu ak wextan la feese§,
15 seeni tànk bar ci yoonu tuur deretu jaambur,

† **3:12** 3.12 Seetal ci *Sabóor* 14.3; 53.4. ‡ **3:13** 3.13 Seetal ci *Sabóor* 5.10; 140.4. § **3:14** 3.14 Seetal ci *Sabóor* 10.7.

16 te fu ñu jaare yàqute la ak musiba.
17 Yoonu jàmm, xamuñu ko*,
18 te ag ragal Yàlla jegewu leen†.»
19 Xam nanu nag ne lépp lu yoonu Musaa wax,
ñi ci yoonu Musaa la ko wax, ngir aw lay jeex
tàkk, ngir itam mu leer nàññ ne àddina sépp a
sikk fi kanam Yàlla.
20 Ndax kat deesul jox kenn àtteb ku jub fa
kanam Yàlla ndax jëf ju mu def, ngir sàmm
yoonu Musaa; solob yoon wi daal, mooy ci lees
di ràññee bu baax luy bàkkaar.

Yàlla ubbi na buntu mucc

21 Waaye léegi Yàlla moo feeñal nu nit di ame
fa kanamam, àtteb njubam gu ajuwul ci yoonu
Musaa. Te yoonu Musaa, ak yonent yi seede
nañu loolu.
22 Googu njub fa kanam Yàlla nag, ci gëm Yeesu
Almasi lees koy ame, te mboolem ñi ko gëm la
ñeel, amul xejj ak seen.
23 Ndax kat ñépp a bàkkaar, ba jotewuñu leeru
Yàlla,
24 te ci yiwu Yàlla wu àndul ak genn pey lees
di joxe ñépp àtteb ñu jub, ndax njot gi sottee ci
Almasi Yeesu.
25 Moom la Yàlla tudd muy njot gu ngëm
di maye, ci kaw deretam ji tuuru. Noonu la
Yàlla firndeele ne njubteem mat na sëkk doonte
tanqamlu woon na bàkkaari niti jamono ya
woon,
26 nde Yàlla ci biir ag jéllaleem la firndeel
njubteem ci janti tey jii, ngir mu leer ne moo

---

* **3:17** 3.15-17 Seetal ci *Esayi* 59.7-8. † **3:18** 3.18 Seetal ci *Sabóor* 36.2.

wéye njub, te képp ku gëm Yeesu, moo koy jox
àtteb ku jub.
27 Kon ana lees di bàkkoo? Dara! Ci lan lañu
koy teg sax? Ci jëf ju yoon santaane? Mukk!
Xanaa yoonu ngëm doŋŋ.
28 Ndax jàpp nanu ne ci kaw ngëm lees di jox
nit, àtteb ku jub, waaye du ci jëfam ju yoon
santaane.
29 Am Yàlla da di Yàllay Yawut yi doŋŋ? Da
dul Yàllay jaambur yi dul Yawut itam? Ahakay,
mooy Yàllay jaambur ñeet kay!
30 Gannaaw Yàlla kenn la, mooy jox ñi xaraf,
àtteb ñu jub ci kaw ngëm; ñi xaraful it, moo leen
di jox àtteb ñu jub ci kaw ngëm.
31 Ndax loolu day tekki ne ngëm lanu jël,
neenale ko yoonu Musaa? Mukk! Xanaa dañu
koo dëggal kay.

4

Njubteg Ibraayma du ci jëfam

1 Ibraayma sunu maam ci wàllu njureel nag,
ana lu nuy wax ne moom la gis ci moomu mbir?
2 Bu fekkoon ne Ibraayma, ci kawi jëfam lees
ko jox àtteb ku jub, kon mu man koo damoo,
waaye demewul noonu fa Yàlla.
3 Ana lu ci Mbind mi wax? Da ne: «Ibraayma
moo gëm Yàlla, ñu waññal ko ngëmam ag
njub*.»
4 Kuy liggéey, ag peyooram du taxawe ag may,
waaye wartéef la.

---

* **4:3** 4.3 Seetal ci *Njàlbéen ga* 15.6.

5 Waaye ki jëful te gëm Yàlla miy jox ab yéefar
sax, àtteb ku jub, ngëmam googu, ag njub lees
ko koy waññal.
6 Ci moomu mbir la Daawuda doon wax, ba
muy biral mbégtem nit ku Yàlla waññal ag njub
gu jotewul dara ak ay jëfam.
7 Mu ne:
«Mbégte ñeel na ñi ñu jéggal seeni tooñ,
ñeel na ñooñu ñu baal seeni bàkkaar.
8 Mbégte ñeel na ku Boroom bi
waññalul ag moyam†.»
9 Kon moomu mbégte xanaa Yawut yiy xaraf
doŋŋ la ñeel? Ñi xaraful it dañu cee bokkul?
Ndax kat danu ne Ibraayma lañu waññal
ngëmam ga, ag njub‡.
10 Nan lees ko ko waññale? Gannaaw ba mu
xarafee, am ba mu xarafagul? Du gannaaw ba
mu xarafee, waaye ba mu xarafagul la.
11 Gannaaw gi la jagoo màndargam xaraf,
mu firndeel àtteb njubam gi ngëmam waral,
te fekkul mu xaraf. Noonu la Ibraayma mana
nekke maamu mboolem gëmkat ñi. Looloo tax
muy maamu mboolem ñi xaraful, te gëm, ndax
ñu waññal leen seen ngëm, ab àtteb ñu jub.
12 Looloo tax it Ibraayma di maamu ñi xaraf,
te du xaraf gu ñu toppe aada, xanaa ñu boole
ca topp ci tànki ngëm ga sunu maam Ibraayma
amoon ba mu xarafagul.

Ibraayma gëmoon na digeb Yàlla

† **4:8** 4.7-8 Seetal ci *Sabóor* 32.1-2. ‡ **4:9** 4.9 Seetal ci *Njàlbéen ga* 15.6.

13 Ndax kat digeb Ibraayma ba sédde Ibraayma
àddina si, moom ak askanam§, sàmm gu mu
sàmm yoonu Musaa taxul, waaye àtteb njub bi
mu jagoo ndax ngëmam, moo ko waral.
14 Nde su dee ñi ci yoonu Musaa la dige bi ñeel,
kon ngëm dootu tekki dara, te kon digeb Yàlla ba
day neen.
15 Yoonu Musaa daal, am sànj lay jur, te fu yoon
wees di sàmm amul, genn moy amu fa.
16 Kon nag dige Yàlla boobu, ngëm moo ko
waral, ngir mu di aw yiw doŋŋ. Noonu la dige
bi doone lu wóor, ñeel ñi soqikoo ci Ibraayma
ñépp; du ñi bokk ci yoonu Musaa rekk, waaye
ñeel na itam ñi bokk ci ngëmu Ibraayma, miy
sunu maam, nun ñépp.
17 Noonu la Mbind mi indee ne: «Maa la def
ngay maamu xeet yu bare*.» Ibraayma mooy
sunu maam fi kanam Ki mu gëm, te muy Yàlla
miy delloo ñi dee, bakkan, tey woo lu nekkul, mu
doon lu nekk.
18 Ba bunti yaakaar yépp tëjee, Ibraayma moo
dese woon yaakaaram, wéye ngëmam, ba doon
maamu xeet yu bare, loolu dëppook kàddu ga
noon: «Noonu la saw askan di tollu†.»
19 Ngëmu Ibraayma wàññikuwul, doonte ba
mu xoolaatee boppam, xam na ne yaramam dee
na daanaka, ndax fekk na ay atam xawa tollu ci
téeméer, te njurukaayu Saarata it fekk na ko dee.
20 Teewul digeb Yàlla ba la ne jàkk,
nàttablewul, gëmadiwul, xanaa dëgërloo

§ **4:13** 4.13 Seetal ci *Njàlbéen ga* 12.1-3; 17.5. * **4:17** 4.17 Seetal ci *Njàlbéen ga* 17.5. † **4:18** 4.18 Seetal ci *Njàlbéen ga* 17.5.

dooley ngëmam rekk, sant Yàlla.
21 Dafa wéroon Ibraayma péŋŋ ne li Yàlla dige,
man na koo def.
22 Moo tax it, ñu waññal ko ngëmam ag njub.
23 Ba ñu bindee ne ngëmu Ibraayma, moom
lees ko waññal àtteb ku jub‡, du Ibraayma doŋŋ
la mbind ma ñeel.
24 Nun itam ci lanu; dees na nu waññal sunu
ngëm, àtteb ñu jub, nun ñi gëm Ki dekkal sunu
Sang Yeesu,
25 mi ñu teg ciy loxo, mu dee ndax sunuy tooñ,
ba dekkal ko, ngir nu jagoo àtteb nit ñu jub.

5

Almasi moo nu jubale ak Yàlla

1 Gannaaw nag dees noo jox àtteb ñu jub ci
kaw ngëm, jàmmoo nanu ak Yàlla ndax sunu
Sang Yeesu Almasi.
2 Ci ndimbalam lanu ame ngëm ba mana àgg
fi yiwu Yàlla wii nu taxaw taxawaay bu dëgër.
Te it sunub sag moo di yaakaar ji nuy séentoo
ab cér ci leeru Yàlla.
3 Te yemunu ci, xanaa di sagoo sunuy tiis itam,
nde xam nanu ne dékku aw tiis mooy taxa muñ;
4 te muñ mooy jur kóllërey biir coono; kóllërey
biir coono mooy jur yaakaar.
5 Te yaakaar jooju du tas, ndax cofeelu Yàlla gi
baawaan ci sunu xol, ci ndimbalal Noo gu Sell gi
mu nu may.
6 Ndax kat, ba nu amul menn pexem mucc, ca
la Almasi deeyal yéefar yi nu doon, ba mu jotee.

‡ **4:23** 4.23 Seetal ci *Njàlbéen ga* 15.6.

7 Barewul ku nangoo deeyal nit ku jub, doonte
jombul mu am ku nangoo deeyal ku baax.
8 Waaye Yàlla moom, ni mu firndeele cofeelam
ci nun, moo di, ba nu dee ay bàkkaarkat, ca la
nu Almasi deeyal!
9 Gannaaw joxees nañu nu àtteb ñu jub ndax
deretam ji tuuru nag, ñaata yoon lees nuy
gënatee musal ci am sànj ndax moom?
10 Ndegam ba ñu dee ay bañaaley Yàlla lees nu
jubalee deewug Doomam, ñaata yoon lees nuy
gënatee musale ag dundam, gannaaw ba ñu nu
jubalee ak Yàlla?
11 Te yemunu ci, xanaa di sagoo Yàlla itam
ndax sunu Boroom Yeesu Almasi, mi nu jubale
ak moom.

Aadamaa nu xañ bakkan, Yeesu delloo nu ko

12 Bàkkaar moo jaare ci kenn nit dugg ci
àddina*, dee jaare ci bàkkaar, dikk, ba dikkal
ñépp, ndax ñépp a bàkkaar.
13 Bàkkaar a ngi woon ci àddina ba ca janti
yoonu Musaa, waaye deesul waññale bàkkaar
te aw yoon amul.
14 Teewul la dale ca Aadama ba ca Musaa, ci
kaw àddina sépp la dee doon nguuru, ba ci kaw
ñi bàkkaarul noonee Aadama xëtte woon ndigal.
Aadama mooy takkndeeru ki doon dikk.
15 Waaye ni moyug Aadama deme, yiwu Yàlla
demewu ni. Moyug kenn nit, Aadama, tax na
ñu bare dee; waaye yiwu Yàlla ak mayug yiw gu
kenn nit, Yeesu Almasi, ñaata yoon la gënatee
baawaan, ñeel nit ñu bare?

---

* **5:12** 5.12 Seetal ci *Njàlbéen ga* 3.17-24.

16 Ni njeexitalu tooñu kenn nit deme, laa ne,
mayu Yàlla demewu ni. Benn bàkkaar moo
waral àtte bi indi mbugal. Waaye moy yu bare
moo waral may gi teggi tuuma.
17 Moyug kenn nit ki, ci la dee jaare ci kenn
nit kooku, ba falu, kon ñi jot ci xéewalu yiw, ba
jagoo àtteb njub, ñaata yoon lañuy gënatee falu
ci biir dund gu ñu ame ci keneen nit kiy Yeesu
Almasi?
18 Kon nag noonee moyug kenn jure mbugalu
nit ñépp daal, noonu la jenn jëfu njekk† jurale
ñépp dundin wu yees ci kaw àtteb njub bu leen
jenn jëf ja may.
19 Noonee déggadig kenn nit taxe ñu bare
doon ay bàkkaarkat, noonu it la déggug ndigalu
kenn nit taxe ñu jox ñu bare àtteb nit ñu jub.
20 Yoonu Musaa moo dikk ngir fésal bare-
waayu moy, waaye fu bàkkaar bare, aw yiw gën
faa bareeti,
21 ba tax na, noonee bàkkaar doone woon
buur, ndax dee gi mu yilife ñépp, ni la aw yiw
wuutoo, di buur moom itam, ndax àtteb njub gi
aw yiw jural nit ñi, ba jëme leen ci texe gu sax
dàkk, ci sunu ndimbalal Boroom Yeesu Almasi.

6

Bàkkaar yilifatul gëmkatub Yeesu

1 Ana lu loolu di tekki nag? Ndax kon danuy
wéye bàkkaar, ngir yiwu Yàlla gëna yokku?
2 Mukk kay! Nun ñi ndee tàggale ak bàkkaar
ba noppi, ana nu nuy saxootee bàkkaar?

† **5:18** 5.18 Seetal ci *Room* 3.25.

3 Dangeena umple ne mboolem nun ñi ñu sóob
ci Yeesu Almasi, cig deeyam lañu nu sóobaale?
4 Ci sóobu googu lañu nu boole ak moom suul,
ngir noonee Almasi dekkee ci màggug Baay bi,
nun itam nu dekki bay dund dundin wu yees.
5 Gannaaw dees noo bennale ak moom ci dee
gu ñu nirule ak deeyam, dees nuy bennale itam
ak moom ci ndekkite lu niru ndekkiteem.
6 Li nu bir moo di nun ña woon démb, ca
bantub Yeesu ba lees nu daajaale, ngir xewil
sunu yaramu bàkkaar, ba nu noppee doon ay
jaam, bàkkaar di sunub sang.
7 Ndax ki dee ba noppi, joxees na ko àtteb ku
jub, mu tàggook noteelu bàkkaar.
8 Gannaaw noo deeyandoo ak Almasi nag, gëm
nanu ne nooy dundandoo ak moom.
9 Ndax kat xam nanu ne Almasi mi dekki dootu
dee, te ndee manalatu ko dara.
10 Deeyam ga mu dee ca la deeyal bàkkaar
benn yoon ba fàww, te dund gi muy dund tey,
Yàlla la koy dundal.
11 Naka noonu, yeen itam jàppeleen seen bopp
nit ñu deeyal bàkkaar, te di dundal Yàlla, ci
Yeesu Almasi.
12 Kon nag bu bàkkaar yilif seen yaramu ndee
wii, ba di leen nanguloo ay xemmemtéefam yu
bon.
13 Buleen jébbal seeni cér bàkkaar, mu def leen
jumtukaayi njubadi; gannaaw yeena dekki bay
dundaat, jébbal-leen Yàlla seen bopp te jébbal
ko seeni cér, ngir def leen ay jumtukaayi njub.
14 Ndax kat bàkkaar yilifatu leen, nde du ci
kilifteefu yoonu Musaa ngeen nekk, waaye ci aw
yiw ngeen tàbbi.

Ku gëm Yeesu, ag njub ngay surgawu

15 Ba ci lan boog? Ndax kon danuy bàkkaar,
gannaaw du ci kilifteefu yoonu Musaa lanu nekk,
waaye ci aw yiw lanu tàbbi? Déet kay!
16 Xanaa xamuleen ne képp koo jébbal sa bopp,
nangul ko, ab jaamam nga? Yaar ngeen diy jaam,
bàkkaar di seen sang, jëme leen ci ndee; mbaa
ngeen déggal Yàlla, mu jox leen àtteb ñu jub.
17 Waaye cant ñeel na Yàlla, nde ay jaami
bàkkaar ngeen woon, waaye gannaaw gi, seenub
xol ngeen déggale misaalub àlluwa, ji ngeen di
ndénkaaneem.
18 Noonu lees leen yiwee, tàggale leen ak
noteelu bàkkaar, ngeen doon ay surgay njub.

19 Ni ko nit mana dégge rekk, ni laa leen
woyofalale kàddu gii, ndax seen néew dooley
nitu neen. Noonee ngeen jébbale woon seeni
cér, def leen ñuy jaami sobe, ak ndëngte gu jur
ndëngte, noonu ngeen wara jébbale seeni cér,
def leen ñuy jaami njub gu jur sellnga.
20 Ba ngeen dee jaami bàkkaar, teewuleen
woona moom seen bopp, ci seen digganteek
njub.
21 Seen jëfi démb ja leen gàcceel tey, ana njariñ
lu mu leen jural? Mujug jëf ja de, seenug dee la
doon doon.
22 Waaye tey bi ñu leen yiwee, ba ngeen doon
ay surgay Yàlla, ag sellnga la leen loolu jural, te
muj ga di texe gu sax dàkk.
23 Ndaxte peyooru bàkkaar mooy dee, waaye
yiw wi Yàlla di maye mooy texe gu sax dàkk fi
Almasi Yeesu, sunu Boroom.

7

Yoonu Musaa wàcc na gëmkatub Almasi

1 Am, bokk yi, yeen ñi xam yoon wi laay waxal,
dangeena umple ne yoon yiliful nit ki lu moy ci
giiru dundam?
2 Dafa mel ni ndaw suy séy; li feek jëkkëram di
dund, yoon a yeew buumu jëkkëram ci baatam.
Waaye su jëkkër ji deeyee, ndaw si teqlikoo na
ak yoon wi ko yeewoon buumu jëkkëram.
3 Kon nag, li feek jëkkëru ndaw si di dund, su
séyee ak geneen góor, ab jaalookat lees koy wax.
Su jëkkër ji deeyee nag, yoon yiwi na ndaw si, te
su séyee ak keneen, du doon njaaloo.
4 Noonu la deme ak yeen itam, bokk yi.
Yaramu Almasi wi ngeen bennool, ci ngeen
doone ñu deeyal yoonu Musaa. Noonu ngeen
doone moomeelu keneen, te kooku mooy ki
dekki, ngir nu meññ njariñ lu ñeel Yàlla.
5 Ba nu toppee sunu bakkan, sunu bëgg-bëgg
yu bon yi ndigali yoonu Musaa yee, ñoo daan
liggéey ci sunuy cér, ngir nu meññ lu nu jëme ci
ndee.
6 Waaye tey ci sunu digg ak yoon wi nu tënku
woon, la nu di ñu dee, ba teqlikoo ak moom. Moo
tax nu doon ay jaam yu tegoo kilifteef gu yees, gi
Noowug Yàlla indi, gannaaw ba nu wàccoo ak
kilifteefu mbindu yoonu Musaa ma woon.

Yoonu Musaa moo wone ne bàkkaar moo yées

7 Ana lu loolu di tekki? Xanaa kon yoonu
Musaa bàkkaar la? Mukk kay! Waaye yoonu
Musaa moo ma xamal luy bàkkaar. Ndax kat
su dul woon ak yoon wi ne: «Bul xemmem yëfi

jaambur[*],» kon xemmemtéef sax duma xam lu
mu doon.
8 Waaye bàkkaar moo jaare buntub ndigalu
yoon, ba yee ci man mboolemi xemmemtéef yu
bon. Ndax kat, su yoonu Musaa amul woon,
bàkkaar di lu dee.
9 Man de, bu jëkkoon, ba ma xamagul yoonu
Musaa, teewul woon may dund. Waaye ba yoonu
Musaa dikkee, ca la bàkkaar ne xiféet, di dund,
10 man nag, ma dee. Kon ndigalu yoon wi wara
jëme ci ag dund, moom ci boppam moo ma mujj
jëme ci ndee.
11 Bàkkaar moo ma jekkoo ndigalu yoon, ba
nax ma, te ndigalu yoon la ma reye it.
12 Kon yoonu Musaa lu sell la, ndigalam di lu
sell, te jub te baax.
13 Lu baax loolu di yoonu Musaa, xanaa kon
moo ma taxa dee? Déet kay! Bàkkaar moo
feeñale noonu meloom; moo jëfandikoo lu baax,
ba rey ma, ngir ndigalu yoon di jumtukaay bu
bàkkaar fésale gépp mbonam gu jéggi dayo.

Ab gëmkat namm na lu mu tëlee jëfe

14 Xam nanu ne yoonu Musaa ci Yàlla la bokk,
te man may nitu suuxu neen, dib jaam bu ñu
jaay bàkkaar.
15 Xawma sax lu waral may jëfe ni may jëfe; li
ma namm, du loolu laay jëfe, waaye li ma bañ,
moom laay jëfe.
16 Gannaaw li ma buggul, moom laay def nag,
juboo naa ak yoonu Musaa ci dëggal ne yoonu
Musaa baax na.

* **7:7** 7.7 Seetal ci *Mucc ga* 20.17.

17 Kon nag dootu man maay jëfe noonu, waaye
dooley bàkkaar bi ci man la.
18 Xam naa ne man, sama bindu suuxu neen
wii, lenn lu baax dëkku ci. Yéene jaa ngeek man,
kàttanu jëfe lu baax moo fi nekkul.
19 Ndax kat du lu baax li ma namma jëfe laay
jëfe, waaye lu bon li ma nammul, moom laay
jëfe.
20 Te su dee li ma nammul, moom laay def,
kon kay dootu man maa koy def, waaye dooley
bàkkaar bi dëkk ci man moo koy def.
21 Takk bi ma ci gis daal mooy lii: bu ma
nammee def lu baax, lu bon a may teewalsi.
22 Ndaxam ci sama biir xol, yoonu Yàllaa ma
neex.
23 Waaye gis naa ci samay cér, weneen yoon
wuy xeex ak yoon wi samam xel jubool, te
yoon woowoo ma jàpp njaam, jébbal ma dooley
bàkkaar bi dëkke samay cér.
24 Céy maaka réy aw tiis! Ana ku may wallook
sama yaramu ndee wii?
25 Waaye cant ñeel na Yàlla mi nuy walloo
jëmmu Yeesu Almasi, sunu Sang.

Kon daal man, ci sama bopp, ci sama wàllu xel, yoonu Yàlla laay surgawu, waaye ci sama wàllu yaramu suux wii, yoonu bàkkaar laay surgawu.

8

Noowug Yàlla moo jiite gëmkat bi

1 Kon nag léegi, amul benn daan bu ñeel ñi
bokk ci Almasi Yeesu.

2 Ndax kat, dooley Noo giy maye bakkan te
nekk ci Almasi Yeesu moo la yiwi, ba nga mucc
ci dooley bàkkaar ak ndee.
3 Li yoonu Musaa tële woon ndax néew dooley
nitu suuxu neen, mooy lii Yàlla def: Doomam la
yónni, mu dikke melow nit, te nit di bàkkaarkat,
di suuxu neen, ngir Doomam fajtal mbirum
bàkkaar. Yaramu suux wu nit kooku la Yàlla
sottale mbugal gi war ci bàkkaar,
4 ngir njub gi yoonu Musaa laaj mana sotti ba
mat sëkk ci nun, ñi toppatul sunu bindu suux,
xanaa Noowug Yàlla.

5 Ndax kat ñi topp seen bindu suux, mbiri
bakkan doŋŋ lañu xinte, waaye ñi topp Noowug
Yàlla ñoom, mbiri Noowug Yàlla mooy seen
xinte.
6 Xintey bakkan nag ci ndee lay jëme, waaye
xintey Noowug Yàlla ndund ak jàmm lay jur.
7 Ndaxte boroom xintey bakkan ab noonu Yàlla
la, nde déggalul yoonu Yàlla, te manu ko sax.
8 Moo tax ñi wéye seen bindu suuxu neen duñu
mana neex Yàlla.

9 Yeen nag nekkatuleen ci kilifteefu bindu su-
uxu neen, waaye ci kilifteefu Noo gi ngeen nekk,
ndegam kay Noowug Yàllaa ngi màkkaanoo ci
yeen. Ku amul Noowug Almasi, kooku du nitam.
10 Su Almasi nekkee ci yeen, seen yaram dina
dee moos ndax bàkkaar, waaye du tee seenug
noo di dund, ndax àtteb njub bi ngeen am ba
noppi.
11 Noowug ki dekkal Yeesu moo màkkaanoo ci
yeen. Kon nag ki dekkal Almasi mooy dekkal

itam seen yarami ndee, ndax Noowam googu
màkkaanoo ci yeen.
12 Kon nag bokk yi, bor topp na nu, waaye du
sunu bindu suux lanu ameel lenn lu nu taxa topp
sunu bakkan;
13 Ku topp bakkanam, fàww mu dee, waaye
ku rey jëfi yaramam ci ndimbalal Noowug Yàlla,
dina texe.
14 Ndax kat, mboolem ñiy dox ci njiital Noo gi,
ñooñu ay doomi Yàlla lañu.
15 Mayeesu leen noo gu leen di desloo cig
njaam, ba tax leena dellu cig ragal, waaye
Noowug doom yu ñu doomoo, moom lees leen
may, te looloo nu tax di wooye Yàlla: «Abba*»,
mu tekki «Baay.»
16 Te Noowug Yàlla, moom ci boppam, moo
mànkoo ak sunu noowug bopp, di seede ne ay
doomi Yàlla lanu.
17 Gannaaw ay doom lanu nag, ay boroom cér
lanu, ay boroom cér yu Yàlla sédd, cér yu nu
bokk ak Almasi, gannaaw noo bokk ak moom ab
coono tey, ngir bokk ak moom teraangay ëllëg.

Teraangay ëllëg ñeel na gëmkat ñi

18 Jàpp naa ne sunu coonob tey du dara, soo ko
xoolee ci teraanga ji ñu nuy feeñalal ëllëg.
19 Càkkéefu àddinaa ngi séentu, ndax
yàkkamti bés ba doomi Yàlla di feeñ.
20 Ndax kat, càkkéef gépp, li ñuy déggal
neenug neen la, te du seen coobare, waaye ki
leen ci tënk la neex, ba tax ñuy yaakaar,

* **8:15** 8.15 Abba baatu arameen la.

21 ñoom ñi bokk ci càkkéef googu itam, ne
dees na rengi seen buumi njaam gi leen ndee ak
yàqutey yaram ràng, ngir ñu am cér ci goreelug
doomi Yàlla yi, am cér ci seen teraanga.
22 Xam nanu ba fii nu tollu ne mboolem
càkkéef gaa ngi binni ndax mitit, ni kuy matu.
23 Te du càkkéef gi rekk, waaye nun ci sunu
bopp itam, ci lanu, nun ñi jot ab dawal ci Noo gi,
nun ci sunu bopp sax nu ngi binni sunu biir xol,
ndax yàkkamtee jot céru doomi Yàlla, ba sunu
njotug yaram mat.
24 Ndax kat sunu mucc, yaakaar la tax-
aweegum, te yaakaar joo teg sa bët, dootu
yaakaar. Li nit ki teg bëtam, nu mu koy
yaakaaratee?
25 Li nu gisul kay lanuy yaakaar, di ko séentook
a muñe yaakaar ji.
26 Te itam Noo gi moo nuy dimbali ndax sunug
néew doole, nde xamunu sax li jaadoo sàkku
ci sunuy ñaan, waaye Noowug Yàlla moo nuy
tinule ay onk yu wees kàddug làmmiñ.
27 Te kiy xool li ci biir xol yi, xam na liy xintey
Noo gi, nde ni ko Yàlla bëgge, ni la Noo giy tinool
ñu sell ñi.
28 Te itam nag xam nanu ne Yàlla mooy def
mboolem lu xew, daje ba jur njariñal ñi sopp
Yàlla, ñi mu woo, noonee ko ab dogalam namme.
29 Ndax ñooñu Yàllaa leen ràññee woon lu
jiitu, te it la mu dogaloon lu jiitu ci ñoom moo
di ñu niru Doomam, ngir Doomam di taaw, ci
biir rakk yu bare.
30 Ñi Yàlla tuddaloon loolu lu jiitu, moo leen
woo itam; ñooñu mu woo, moo leen jox itam

àtteb ñu jub; te ñooñu mu jox àtteb ñu jub, moo
leen darajaal itam.

Cofeelu Yàllaa ngi ci Almasi

31 Ana lu nuy waxati nag? Gannaaw Yàllaa ànd
ak nun, ku nu manal dara?
32 Moom mi nu bañalul Doomu boppam, xanaa
jooxeel nu ko, nun ñépp, ana nu mu nuy baña
baaxee gépp yiw, boole ci?
33 Ñi Yàlla taamu, ana ku leen di tuumaal?
Yàlla de mooy jox nit àtteb ku jub.
34 Ana kuy tegeb daan? Almasi Yeesu de
moo dee, rax ci dolli, mu dekki, te moo toog fa
ndijooru Yàlla, di nu fa ñaanal!
35 Ana ku nuy tàggaleek cofeelu Almasi? Du
ay nattu, te du njàqare, du it coonoy bundxatal,
mbaa ab xiif, mbaa rafle, te du genn aaytéef, ba
cib saamar.
36 Noonu la Mbind mi indee ne:
«Yaa tax ñu yendu noo bóom,
dees noo jàppe ni xar yu ñuy tër†.»
37 Waaye ci mboolem lu nu dikkal, nooy am
ndam lu mat sëkk, ci ndimbalal ki nuy soppeem.
38 Ndax kat bir na ma ne du ag ndee, du ag
ndund, du ay malaaka, duy boroom nguur, du
tey, du ëllëg, duy boroom doole‡,
39 du lu kawe, du lu xóot, mbaa meneen
mbindeef mu mu doon; dara manu noo tàggale
ak cofeel, gi nu Yàlla won ci Almasi Yeesu sunu
Sang.

---

† **8:36** 8.36 Seetal ci *Sabóor* 44.23. ‡ **8:38** 8.38 Seetal ci *Efes* 6.12.

9

Yàlla moo taamu bànni Israyil

1 Dëgg laay wax, Almasi seere na ko, fenuma.
Sama xol moo ma seereele Noo gu Sell gi, ne lii
may wax dëgg la:
2 Li may wax moo di tiis wu réy laa am, ak
naqaru xol wu dakkul,
3 nde man doon naa ñaana alku sax, daggoo ak
Almasi, ngir jàmmi sama bokki xeet, sama bokki
deret.
4 Ñooñoo di xeetu Israyil wi xéewloo céru
doon doomu Yàlla, xéewloo daraja, xéewloo
kóllëre yi, ak ndigali yoon wi, ak liggéeyu jaamu
Yàlla gi, ak dige yi;
5 ñoo xéewloo itam maam ya; ci wàllu doom
aadama it, ci ñoom la Almasi soqikoo, di Yàlla,
tiim lépp, te yelloo cant ba fàww. Amiin.
6 Du caageenu kàddug Yàlla moo neen, ndax
ñi bokk ci xeetu Israyil ñépp duñu Israyil tigi.
7 Te it sëti Ibraayma yépp bokkuñu ci askanam,
waaye li Mbind mi indi moo di: «Ci Isaaxa lees
di tudde saw askan*.»
8 Loolu di tekki ne du sëti Ibraayma yi ci wàllu
deret ñoo di doomi Yàlla, waaye doom yi seenub
juddu dëppoo ak digeb Yàlla, ñoom lañu jàpp ne
ñooy askanu Ibraayma.
9 Ndax kat kàddug dige ba nii la jibe: «Nëgëni
sii déwén laay délsi, te Saarata dina am doom ju
góor†.»

---

* **9:7** 9.7 Seetal ci *Njàlbéen ga* 21.12. † **9:9** 9.9 Seetal ci *Njàlbéen ga* 18.10, 14.

10 Te yemul foofu rekk, waaye Rebeka it moo
am ay seex yu genn góor jur, muy sunu maam
Isaaxa.
11 Doom ya nag juddooguñu woon bay def lenn
lu baax, mbaa lu bon. Yàlla moo defe noonu ngir
wéyal dogal bu dëppoo ak tànnéefu boppam
12 bu ajuwul ci kawi jëf, xanaa ci kiy woote.
Rebeka‡ la kàddu gii dikkal: «Mag ji mooy
surgawu rakk ji§.»
13 Noonu la Mbind mi indee ne: «Askanu
Yanqóoba rakk ji laa sopp, foñ askanu Esawu
mag ji*.»

Sànjum Yàlla rax na yërmande

14 Ana lu nu ci mana wax nag? Yàlla daa wàcc
foofu yoon? Mukk kay!
15 Ndax kat moo noon Musaa:
«Maay yërëm ku ma neex,
te maay ñeewante ku ma neex†.»
16 Kon nag mbaaxug Yàlla ajuwul ci coobarey
nit ki, mbaa aw ñaqam, waaye lépp yërmandey
Yàlla la.
17 Mbind mi moo indi kàddu ga dikkaloon
Firawna, ne ko: «Maa la yékkati, te li ko waral
mooy lii ci boppam: ngir fésal sama doole ci yaw,
ngir itam ñu sàbbaal sama tur ci àddina sépp‡.»
18 Kon nag Yàlla mooy yërëm ku ko neex, te ku
ko neex lay dëgëral xolam.
19 Xam naa dinga ma ne: «Ana kon lu Yàlla di
sikkeeti? Coobarey Yàlla, ana ku koy fanq?»

---

‡ **9:12** 9.12 Rebeka mooy soxnas Isaaxa. § **9:12** 9.12 Seetal ci *Njàlbéen ga* 25.23. * **9:13** 9.13 Seetal ci *Malasi* 1.2-3. † **9:15** 9.15 Seetal ci *Mucc ga* 33.19. ‡ **9:17** 9.17 Seetal ci *Mucc ga* 9.16.

20 Waaye yaw nit ki, yaay kan bay weddi Yàlla?
Ndax këf ku ñu tabax dina ne ka ko tabax: «Lu
tax nga sàkke ma nii?»
21 Tabaxkatu ndab bi daa amul sañ-sañ ci
ban bi muy liggéeye, ngir tabax ci bennub
tooyal, lenn ndabal teraanga, ak leneen ndabal
njoogaan?
22 Yàlla mi namma wone am sànjam, xamle
dooleem, su dee moo muñal lool ay ndab yu
yelloo am sànjam, te seen sànkute ñoroon
xomm nag?
23 Su dee Yàlla moo def loolu nag ngir fésal
màggaayu teddngaam, ñeel ay ndab yu xéewloo
yërmande, te mu waajalaloon leen teraanga?
24 Nun ci ndabi yërmande yi Yàlla woo lanu
bokk, te du ci Yawut yi rekk lees nu seppee,
waaye ci jaambur ñi dul Yawut itam.
25 Moom la wax it ci téereb Ose ne:
«Ñi dul woon sama ñoñ,
ñoom laay wax sama ñoñ,
ñooñu dul woon samab xejj,
ñoom laay xejjoo.§»
26 «Te foofa ñu leen noon: “Yeen, dungeen sama
ñoñ,”
fa lees leen naa: “Yeenay doomi Yàlla jiy
dund*.”»
27 Ci mbirum Israyil la Yonent Yàlla Esayi itam
xaacu woon ne:
«Su bànni Israyil tolloo ni feppi suufas géej sax,
as ndes a ciy mucc†.
28 Ndax kàddu gi Boroom bi wax,

§ **9:25** 9.25 Seetal ci *Ose* 2.25. * **9:26** 9.26 Seetal ci *Ose* 2.1.
† **9:27** 9.27 Seetal ci *Esayi* 10.22.

moo koy sottal ci lu gaaw ci kaw suuf‡».

29 Mooy itam la Esayi waxoon lu jiitu, ne:
«Su nu Boroom gàngoori xare yi
waccalul woon kuutaay,
ni Sodom lanuy mel, Gomor lanuy neexool§.»

Bànni Israyil déggoowul ak xibaaru jàmm bi

30 Ana lu nu ci mana wax? Xeet yu dul Yawut te
sàkkuwuñu woon ag njub, ñoo jagoo àtteb njub,
te mooy njub gi ngëm di maye.
31 Waaye xeetu Israyil wi sàkku woon yoonu
njub, ñoo moy yoon wi.
32 Ndax lan? Ngëm lañu sukkandikoowul,
xanaa ay jëf. «Doj wuy fakktale,» moom lañu
fakktaloo.
33 Noonu la Mbind mi indee ne:
«Maa ngii di dëj fi Siyoŋ doj wuy fakktale,
mooy xeer wuy daaneel,
waaye ku ko wéeroo ngëm, doo rus*.»

10

1 Bokk yi, sama yéeney xol, ak ñaan gi may
ñaanal Israyil ci Yàlla moo di ñu mucc.
2 Ñoom laa seedeel seenug parlute ci Yàlla,
waaye dañu koo tegul ci xam-xam bu doy.
3 Yoonu njub gi Yàlla di joxe nit ki, àtteb ku
jub, moom lañu umple tey jéema dëggal seen
njubteg bopp. Moo tax nanguluñu njubte gi Yàlla
di maye.

---

‡ **9:28** 9.28 Seetal ci *Esayi* 10.23. § **9:29** 9.29 Seetal ci *Esayi* 1.9.
* **9:33** 9.33 Seetal ci *Esayi* 8.14; 28.16.

4 Ndax kat Almasi moo sottal yoonu Musaa,
ngir àtteb ku jub ñeel képp ku ko gëm.

Coobarey Yàlla mooy ñépp mucc

5 Njub gi sàmm ndigali yoon di maye, li ci
Musaa bind moo di: «Kuy jëfe digal yooyu, yaay
dund ndax ñoom*.»
6 Waaye njub, gi ngëm di maye, li muy digle
mooy:
«Bul wax ci sa xel, ne: “Ana kuy yéeg fa kaw?”»
nde loolu mooy Almasi wàcc ngay sàkku.
7 «Bul ne it: “Ana kuy wàcci njaniiw?”»
nde loolu mooy Almasi dekkiwaat ngay sàkku.
8 Li mu wax moo di:
«Kàddu gaa ngi ci sa wet; mu ngi ci saw làmmiñ
ak ci sa xol†.»
Te loolu mooy kàddug ngëm gii nuy xamle.
9 *Saw làmmiñ*, soo ci biralee ne Yeesu moo di
Boroom bi, *sab xol* it, nga gëm ci ne Yàlla dekkal
na Sang Yeesu, dinga mucc.
10 Ndax kat ab xol lees di gëme, ba am àtteb ku
jub, te aw làmmiñ lees di birale ngëm gi ba mucc.
11 Mbind mi moo ne: «Képp ku ko gëm, doo
rus‡.»
12 Ag wuutale amul diggante ab Yawut, ak jaam-
bur bu dul Yawut; ñépp a bokk benn Boroom biy
yéwéne mboolem ñi koy woo wall.
13 Ndax kat waxees na ne: «Képp ku woo Boroom
bi wall ciw turam, mooy raw§.»

---

* **10:5** 10.5 Seetal ci *Sarxalkat yi* 18.5. † **10:8** 10.6-8 Seetal ci *Baamtug Yoon wi* 9.4; 30.12-14. ‡ **10:11** 10.11 Seetal ci *Esayi* 28.16. § **10:13** 10.13 Seetal ci *Yowel* 3.5.

14 Waaye nees di wooye koo gëmul? Nees di
gëme koo déggul turam? Nees di dégge turam,
te yégleesu ko?
15 Nees di yéglee xibaar, te yebaleesu la?
Noonu la Mbind mi indee ne: «Ñeeka rafeti tànk,
ndaw yii di yéglesi xibaari jàmm*!»
16 Waaye du ñépp a nangul xibaaru jàmm bi;
moo tax Esayi ne: «Boroom bi, ana ku gëm
sunub dégtal†?»
17 Kon boog ngëm ci dég-dég lay juddoo, dég-
dég ba bawoo ci kàddug waare gi jëm ci Almasi.
18 Waaye dama ne: xanaa dañoo déggul?
Ahakay! Ndax

«Àddina sépp la seen baat jibal,
cati suuf sépp la seen kàddu dajal‡.»

19 Ma neeti: xanaa bànni Israyil dañoo xamul?
Ahakay! Musaa moo leen jëkkoona jottli la Yàlla
noon:

«Yeen, maa leen di fiireloo xeet wu tekkiwul dara,
ci waasow naataxuuna laa leen di merloo§.»

20 Esayi it am fit ba ne:

«Ñi ma seetul woon, gis nañu ma,
ca ña ma laajul woon laa feeñe*.»

21 Israyil nag la wax ci mbiram ne:

«Bëccëg bépp laa yendoo tàllal samay loxo,
askanu fippukat wu déggadi†.»

---

* **10:15** 10.15 Seetal ci *Esayi* 52.7. † **10:16** 10.16 Seetal ci *Esayi* 53.1. ‡ **10:18** 10.18 Seetal ci *Sabóor* 19.5. § **10:19** 10.19 Seetal ci *Baamtug Yoon wi* 32.21. * **10:20** 10.20 Seetal ci *Esayi* 65.1. † **10:21** 10.21 Seetal ci *Esayi* 65.2.

11

Yàlla waccul bànni Israyil

1 Ma ne kon, xanaa Yàlla daa wacc ñoñam?
Mukk kay! Man ci sama bopp ci Israyil laa bokk,
askanoo ci Ibraayma, giiroo ci Beñamin.
2 Yàlla waccul ñoñam ñi mu ràññee woon lu
jiitu. Am dangeena xamul li Mbind mi indi ci
mbirum Ilyaas, ba mu dikkee Yàlla njàmbat lu
jëm ci Israyil? Mu ne:
3 «Boroom bi, say yonent, rey nañu leen; say
sarxalukaay, màbb nañu leen; man doŋŋ maa fi
des, te ñu ngi wut sama bakkan.*»
4 Ana lu ko Yàlla tontu? Da ne: «Beral naa
sama bopp juróom ñaari junniy (7 000) nit ñu
sujjóotaluloon Baal tuur mi†.»
5 Kon nag naka noonu itam ci jamonoy tey jii,
aw ndes a ngi fi, te ci kaw yiw lees leen taamoo.
6 Gannaaw aw yiw a tax nag, dootu seen peyu
jëf, lu ko moy aw yiw noppee doon aw yiw.
7 Kon léegi nag? Li am moo di li bànni Israyil
doon wut, amuñu ko. Ñi ñu taamu ñoo ko am,
ña ca des, seenum xel a dërkiis.
8 Noonu lees binde ne:
«Yàlla moo leen jox xelum ngëmment,
ak bët yu dul gis, ak nopp yu dul dégg,
ba bésub tey jii‡.»
9 Daawuda it wax na ne:
«Yal na seen ndab di seenum yeer,
boole ci dib caax,
te di fiir gu ñuy daanu,

---

* **11:3** 11.3 Seetal ci *1.Buur ya* 19.10, 14. † **11:4** 11.4 Seetal ci *1.Buur ya* 19.18. ‡ **11:8** 11.8 Seetal ci *Baamtug Yoon wi* 29.3 ak *Esayi* 29.10.

muy seenub yool.
10 Yal na seeni gët giim, ba duñu gisati,
yal nañu sëgg ba fàww§.»

Lu jëm ci muccug ñi dul Yawut

11 Moo tax ma ne xanaa ba bànni Israyil
tërëfee, jéll bu ñu dul jógati lañu daanu? Mukk
kay! Waaye tooñug bànni Israyil moo waral
muccug jaambur ñi dul Yawut, ba tax bànni
Israyil siis leen.
12 Gannaaw tooñug bànni Israyil mooy
xéewalu àddina si, seenug néewle di xéewalu
jaambur ñi dul Yawut, kon bu bànni Israyil
yembee, ndaw xéewal gu gënatee baawaan!
13 Léegi nag yeen jaambur ñi dul Yawut laay
waxal. Gannaaw maay ndaw li ñu yebal ci
jaambur ñi dul Yawut, samab yónnent laay teral.
14 Jombul sama liggéey dina yee fiiraangey
sama bokki Yawut ñi, ba ñenn ci ñoom mucc.
15 Ndax kat ba Yàlla dàqee Israyil, ca la àddina
juboo ak Yàlla. Kon nag bu leen Yàlla délloosee,
ana lu muy jur lu moy ndee-ndekki?
16 Ndax kat ab jooxe bu génnee ci tooyalub
sunguf, di ndoortel meññeef, su boobu jooxe
sellee, tooyalub sunguf bépp ay sell. Ndax su
reenu garab sellee, car ya it sell.
17 Waaye su ñu tenqee lenn ci cari oliwu kër,
te yaw ngay caru oliwu àll, ñu indi la, jabtal ci
oliwu kër gi, nga wuutu car ya ca fàqe, ba mana
xéewloo meen miy wale ci reenu oliwu kër gi, di
ko dundal,

---

§ **11:10** 11.9-10 Seetal ci *Sabóor* 69.23-24.

18 bumu tax nga bàkku ci kaw car ya fàqe. Soo
dee bàkku, xamal ne du yaa yenu reen bi, waaye
reen bee la yenu.
19 Xam naa dinga ne: «Car yooyu, dees leena
tenqi, ngir jabtal ma.»
20 Dëgg it; waaye ngëmadi moo leen fa tenqee,
te yaw, ngëm a la fa teg. Bu ko réy-réyloo, waaye
ragalal.
21 Ndegam cari judduwaale ya la Yàlla déegul,
moytul mu bañ laa déeg yaw itam.
22 Xoolal kon ni Yàlla baaxe, ak ni mu ragloo;
ci ñi déggadi la raglu, baax ci yaw, ndegam cig
mbaaxam nga sax; lu ko moy dees na la tenqi
yaw itam.
23 Car ya fàqe woon itam, su ñu wéyewul
ngëmadi, dees leen di delloo ca ndey ja, nde Yàlla
man na leen caa saxalaat.
24 Ndax kat, ndegam yaw lañu tenqee ci oliwu
àll gi, jabtal la ci oliwu kër gi dul sa ndey,
astamaak car yi oliwu kër gi di seen ndey, nde
saxalaat leen ca mooy gëna yombati.

Yàlla ñépp la yërëm

25 Bokk yi, moytuleena defe ne seen xel mu
rafet a leen may li ngeen am. Bugguma ngeen
umple mii mbóot: Ag déggadi moo dikkal
lennati bànni Israyil, ba kera xeet yi dul Yawut
duggsi, ba seenub lim mat.
26 Su boobaa nag, bànni Israyil gépp ay mucc,
noonee ko Mbind mi indee ne:
«Siyoŋ la wallukat bay jóge,
mooy tenqee ngëmadi ci askanu Yanqóoba.
27 Loolooy doon sama kóllëreek ñoom,

kera ba may far seeni bàkkaar*.»
28 Ci wàllu xibaaru jàmm bi, ay noon la Yawut
ñi taxawe, te muy xéewal ci yeen ñi dul Yawut.
Waaye ci wàllu dogal bi taamu Yawut ñi, ay
soppe lañu, te seeni maam tax.
29 Ndax Yàlla kat, ay mayam akub wooteem,
lenn du ci toxu.
30 Yeena déggadi woon, waaye tey daj ngeen
yërmande, ndax déggadig Yawut yi.
31 Noonu itam la Yawut yi déggadee tey, ba
ni ngeen daje yërmande, ñoom it ñu daje ni
yërmande.
32 Yàlla moo tëj nit ñépp ci seenug déggadi,
ngir yërëm leen ñoom ñépp.

Yàllaa yelloo teddnga

33 Céy xóotaayub koomu Yàlla ak xel ma, ak
xam-xam ba! Deesul natt ay dogalam, deesul
rààññee ay jëfinam!
34 «Ana ku xam xalaatu Boroom bi?
Ana ku ko digal†?»
35 «Ana ku ko dawlul lenn,
ba mu war koo delloo‡?»
36 Ci moom la lépp sosoo, ci moom la lépp sottee,
te moom la lépp ñeel. Moom la daraja ñeel ba
fàww! Amiin.

12

Nii la gëmkat bi wara jaamoo Yàlla

1 Kon nag bokk yi, ma ñaax leen, te yërmandey
Yàlla tax, ngir ngeen jébbal ko seen yaram wépp,

---

* **11:27** 11.26-27 Seetal ci *Esayi* 59.20-21; 27.9 ak *Yeremi* 31.33-34. † **11:34** 11.34 Seetal ci *Esayi* 40.13. ‡ **11:35** 11.35 Seetal ci *Ayóoba* 41.11.

def ko jooxe buy dund, sell te neex Yàlla. Loolu
déy mooy njaamu, gi leen war.
2 Buleen roy jamonoy tey jii, waaye yeesluleen
ci ni ngeen di xalaate ba soppiku, ngir ngeen
mana ràññee liy coobarey Yàlla, muy li baax, di
bànneexam te mat sëkk.
3 Ma àrtu leen ci kaw yiw wi ma Yàlla may; bu
kenn ci yeen teg boppam fu mu àggul, waaye
xalaate leen sago, te ku nekk dëppoo ak céru
ngëm bi ko Yàlla sédd.
4 Ndax kat dafa mel ni sunu yaram wiy wenn,
te cér yi bare, doonte cér yépp a wuuteek seen
moroom nu ñuy liggéeye.
5 Noonu lanu doone ñu bare, bokk wenn
yaram nun ñépp ci Almasi mi nu gëm, te ku nekk
di sa cérub moroom.
6 Ay may yu wuute lanu am, may yu yemook
céru yiw bi ñu sédd ku nekk ci nun. Su dee biral
kàddug waxyu mooy sag may, biraleel kàddug
waxyu sa kemu ngëm;
7 su dee wàllu jàpple, deel jàpple; su dee wàllu
njàngle, ngay jàngle;
8 Su dee wàllu kàddu yuy yokke, ngay wax luy
yokk gëmkat ñi; su dee wàllu joxe, deel joxe te
Yàlla rekk tax; su dee wàllu jiite, taxawal temm
ci liggéeyub jiite; su dee wàllu baaxe nit ñi, nay
loo bége.
9 Na seen cofeel mucc ci ngistal, seexluleen lu
bon te ŋoy ci lu baax.
10 Na leen mbëggeelug bokk taxa fonkante, te
ngeen farlu ci di terlante.
11 Sawarleen te baña yoqi, jaamuleen Boroom
bi, ànd ceek pastéefu xol.

12 Bégeleen seen yaakaar, di muñ ci biir tiis,
tey saxoo ag ñaan.
13 Deeleen def seen loxo ci lu faj soxlay gëmkat
ñu sell ñi, te boole ci am teraanga.
14 Ñi leen di bundxatal, ñaanal-leen leen,
ñaanal-leen leen te bañ leena móolu.
15 Ñi ci mbégte, bokkleen ak ñoom seen
mbégte; ñi ci naqar, ngeen bokk ak ñoom seen
naqar.
16 Mànkooleen, buleen xëccu daraja, waaye
nanguleena jonjoo ak ñi féete suuf, te baña
jàppe seen bopp boroomi xel.
17 Buleen feyantoo, fexeleen di def lu rafet,
ñépp seede ko.
18 Su manee am, jàmmooleen ak ñépp,
ndegam ci yeen la aju.
19 Samay soppe, buleen di feyul seen bopp,
xajal-leen am sànj, am sànj fajal boppam, ndax
bindees na ne: «Man maay feye, maay añale*.»
Boroom bee ko wax.
20 Li mu wax kay mooy:
«Bu sab noon xiifee, jox ko mu lekk,
bu maree, may ko mu naan.
Soo defee noonu, day rus,
ba mel ni koo yen ay xal†.»
21 Bu leen lu bon man, waaye defleen lu baax, ba
man lu bon.

13

Na ñépp déggal njiit yi

---

* **12:19** 12.19 Seetal ci *Baamtug Yoon wi* 32.35. † **12:20** 12.20 Seetal ci *Kàddu yu Xelu* 25.21-22.

1 Na ku nekk déggal njiit yi yor kilifteef, nde
amul njiit lu bawoowul fa Yàlla, te njiit yi toog,
Yàlla moo leen tabb.
2 Moo tax kuy bañal njiit, tëralinu Yàlla nga
bañal, te ñi bañal njiit, ñoo wool seen bopp
mbugal.
3 Kuy def lu baax nag, doo ragal kilifa yi, kiy
def lu bon moo leen di ragal. Soo bëggee mucc
ci ragal kilifa nag, defal lu baax, jot ngërëmam.
4 Ndax kilifa gi mooy ndaw li Yàlla yebal ngir
sa jàmm. Waaye soo dee def lu bon, ragalal, ndax
kilifa gi yorul ab saamar cig neen; mooy ndawal
Yàlla liy añale, te mooy jottli am sànj mu wàccal
kuy def lu bon.
5 Moo tax nangul njiit di wartéef, ndax njariñal
nangul njiit yemul rekk ci mucc ci am sànj,
waaye xel mu dal a ngi ci.
6 Loolu moo waral it ngeen di fey galag, ndax
njiit yi koy feyeeku kat, ñooy jawriñi Yàlla yi
sasoo googu kilifteef.
7 Joxleen ku nekk li ngeen warlook moom; ku
ngeen wara fey galag, feyleen ko ko; ku ngeen
wara fey juuti, feyleen ko ko; ku ngeen wara weg,
wegleen ko; ku ngeen wara teral, teral-leen ko.

Cofeel moo tënk yoonu Musaa

8 Buleen ameel kenn bor, lu moy borub sop-
pante; ndax ku sopp sa moroom, yaa matal
yoonu Musaa.
9 Ndax ndigal yii kat: «Buleen jaaloo, buleen
bóom, buleen sàcc, buleen xemmem*,» ak le-
neen ndigal lu mu mana doon, ci genn kàddu gii

* **13:9** 13.9 Seetal ci *Mucc ga* 20.13-15, 17.

la tënke: «Ni ngeen soppe seen bopp, nangeen
ko soppe seen moroom†.»
10 Cofeel du waral kenn def moroomam lu bon;
kon cofeel moo matal sëkk yoonu Musaa.

Teewlu war na gëmkat ñi

11 Li tax ngeen wara gëna farlu ci loolu mooy,
xam ngeen jant yi nu tollu; seen waxtuw yewwu
jot na ba noppi, nde léegi la nu mucc gëna jege
ba nuy doora gëm.
12 Guddi gi màggat na, bët a ngi bëgga set. Kon
nag nanu bàyyi jëfi lëndëmtu te ràngoo gànnaay
yi ñuy xaree cig leer.
13 Nanu jëfe jëfin wu jekka def bëccëg; nanu
sore xawaare ak màndite, sore baane bu lewul,
ak yàqute yu ni mel, te sore ŋaayoo ak kiñaan.
14 Waaye yiirooleen Sang Yeesu Almasi, te
ngeen baña yittewoo seen bakkan, ngir di topp
seeni xemmemtéef.

14

Bul sikkal sa moroom

1 Ku ngëmam dëgërul nag, xajooleen ko, te bañ
cee càmbar gis-gis yu wuute.
2 Mu mel ni tey, kii ngëmam moo ko may mu
saña lekk lu nekk; kee, ngëmam lujum doŋŋ la
ko ngëmam gu dëgërul may mu lekk.
3 Kiy lekk, bumu ko xeebe ki lekkul; ki lekkul
it, bumu sikk kiy lekk, ndax Yàllaa ko xajoo.
4 Yaw miy sikkal jaamub jaambur, yaay kan?
Su baaxalee mbaa mu bonal, sangam a koy seet!

---

† **13:9** 13.9 Seetal ci *Sarxalkat yi* 19.18.

Te day baaxal ndax Boroom bi man na koo baaxal.
5 Naka noonu kii jàpp na ne bés gën naa rafet
moroom ma; kee jàpp ne bés yépp a yem. Na ku
nekk seet la ko doy, te yem ca.
6 Ndax kiy taamu bés, Boroom bi la koy
taamul; naka noonu kiy lekk, Boroom bi la koy
gërëme, nde moom lay sant doora lekk; ki lekkul
it Boroom bi lay sàkkoo ñàkka lekkam, te Yàlla
lay sant.
7 Ndax kat kenn ci nun dundul ngir boppam,
te kenn deewul ngir boppam.
8 Su nuy dund, Boroom bi lanuy dundal, su nuy
dee it, Boroom bi lanuy deeyal.
9 Loolu sax moo waral Almasi dee, ba noppi
dekki, dellu di dund, ngir ñi dee ak ñiy dund
ñépp, muy seen boroom.
10 Yaw nag ana looy sikke sa mbokkum
gëmkat, ak itam, ana looy xeebe sa mbokkum
gëmkat? Ndax kat nun ñépp ay taxawi fa kanam
jalub àttekaayu Yàlla.
11 Ndaxte bindees na ne:
«Ndegam maay Kiy Dund, Boroom bee ko wax,
man la ñépp di sukkal seen bëti óom,
te man Yàlla la làmmiñu ñépp di sàbbaal*.»
12 Kon ku nekk ci nun, yaay layool sa bopp fa
Yàlla.

Bul yóbbe sa moroom bàkkaar

13 Kon nag bunu di seetati lu nu sikkantee,
li ngeen di seet kay mooy nu ngeen fexee ba

* **14:11** 14.11 Seetal ci *Esayi* 45.23.

dungeen yóbbe mbokkum gëmkat lu koy fakktal,
mbaa lu koy daane ci bàkkaar.
14 Xam naa nag, wér na ma it te Sang Yeesu
tax, ne amul lenn lu sobewu ci wàllu boppam,
ba daganula lekk; waaye ki jàppe lenn muy lu
sobewu, ci moom la loola di lu sobewu.
15 Soo dee lekk lenn ba tax sa mbokk am ci lu
ko naqari, noppi ngaa doxe cofeel. Bu sag lekk
sànk ku Almasi deeyal.
16 Li dagan ci yaw, bu ko jariñoo ba may kenn
lu mu ŋàññee.
17 Ndax kat solob nguurug Yàlla jotewul dara
akug lekk mbaa ag naan, waaye solob nguuru
Yàlla moo di njub ak jàmm, ak mbégte ci
ndimbalal Noo gu Sell gi.
18 Noonu kat ku koy jaamoo Almasi, yaa neex
Yàlla, am ngërëmal nit ñi.
19 Kon nag nanu sàkku luy indi jàmm, ak lu nu
feddalantee.
20 Aw ñam, bumu la yàqloo liggéeyu Yàlla.
Dëgg la, wépp ñam set na, waaye lekk ga nga
koy lekk, su gàkkalee ngëmu keneen, def nga lu
aay.
21 Li gën sax mooy nga baña lekk yàpp, mbaa
nga baña naan biiñ, mbaa leneen lu mu doon lu
mana fakktal sa mbokkum gëmkat.
22 Yaw ci sa wàllu bopp, ngëm gi nga ci am,
yemale ko ci sa bopp, fi kanam Yàlla. Ndokklee
ki sikkul boppam lenn ci jëfin wu mu dogul
boppam ne noonu lay jëfe.
23 Waaye ki am xel-yaar, su lekkee, ab daan
topp na ko, nde jëfewul ngëm, te lu ngëm lalul
bàkkaar la.

15

Na gëmkat yiy xajoonte

1 Nun ñi fendi ci wàllu ngëm, fàww nu
xajoo tëley ñi néew doole, te baña sàkku sunu
bànneexu bopp.
2 Na ku nekk ci nun sàkku bànneexu mo-
roomam, ci lu koy jariñ, ngir feddli ngëmam.
3 Ndax Almasi kat sàkkuwul bànneexu bop-
pam, te noonu it la Mbind mi indee ne: «Ñi lay
saaga, seeni saaga, ci sama kaw la dal*.»
4 Ndaxte mboolem lu ñu bindoon, bu jëkk,
jàngal nu moo taxoon ñu bind ko, ngir Mbind mi
may nu xolu muñ, te ñaax nu, ba nu am yaakaar.
5 Kon nag Yàlla miy maye xolu muñ, di ñaaxe,
yal na leen may mànkoo gu mat sëkk, ni ko
Almasi Yeesu bëgge,
6 ngir nu bokk jenn yéene ak genn kàddu gu
ngeen sàbbaale Yàlla, sunu Baayu Sang Yeesu
Almasi.

Xibaaru jàmm bi ñépp la dikkal

7 Kon nag, ni leen Almasi xajoo, nangeen ko
xajoontee, ngir teddngay Yàlla.
8 Dama leen di wax ne leen, bëgga fésal ne
Yàlla ku dëggu la moo waral Almasi dikk, def
boppam jawriñu Yawut yi, ngir sottal dige ya
Yàlla digoon seeni maam.
9 Leneen li indi Almasi mooy may jaambur
ñi dul Yawut lu ñu màggale Yàlla, te muy
yërmandeem. Noonu it la Mbind mi indee ne:
«Looloo waral ma sant la ci biir xeet yi,

---

* **15:3** 15.3 Seetal ci *Sabóor* 69.9.

sàbbaal la†.»
10 Mu neeti:
«Yeen xeet yi, bégandooleen ak ñoñam‡.»
11 Mu dellu ne:
«Yeen xeetoo xeet, màggal-leen Boroom bi,
réewoo réew, kañleen ko§.»
12 Esayi it neeti:
«Ab car ay bawoo ca Yese* reen ba,
mooy taxaw, yilif jaambur ñi dul Yawut,
te moom la ñi dul Yawut di yaakaar†.»
13 Kon Yàlla miy maye yaakaar, yal na leen
feesale gépp mbég, ak jàmm ci biir ngëm, ba
ngeen géejule yaakaar, ci manoorey Noo gu Sell
gi.

Póol xamle na sababu bataaxalam

14 Bokk yi, man ci sama bopp, li ma bir ci seen
mbir moo di yéene ju rafet ngeen fees, te buural
ngeen bépp xam-xam, man ngeena artoonte it.
15 Teewul mu am ci wet yu ma leen ñemee
binde kàddu yu ma ñéebluwul, ngir fàttli leen li
ngeen xamoon ba noppi. Noonu ma binde nag,
li ko waral moo di yiw wi ma Yàlla baaxe,
16 ngir ma doon jawriñu Almasi Yeesu, ñeel
jaambur ñi dul Yawut, may wàccoo ak liggéeyu
carxal bi xibaaru jàmm bu Yàlla laaj; su ko defee
ñi dul Yawut mana doon ab jooxe bu Yàlla nangu,
jooxe bu Noo gu Sell gi sellal.
17 Moo tax ma saña puukarewoo Almasi Yeesu
mi may liggéeyloo ci mbiri Yàlla.

---

† **15:9** 15.9 Seetal ci *Sabóor* 18.49. ‡ **15:10** 15.10 Seetal ci *Baamtug Yoon wi* 32.43. § **15:11** 15.11 Seetal ci *Sabóor* 117.1. * **15:12** 15.12 Yese mooy baayu Daawuda. † **15:12** 15.12 Seetal ci *Esayi* 11.10.

18 Sañumaa tudd lenn nag lu moy li Almasi
sottale sama jëmm, ngir jaambur ñi dul Yawut
déggal Yàlla, te muy lu mu sottale samay wax
ak samay jëf,
19 ci kaw firnde yu manoorewu, aki kéemaan,
lépp ci manoorey Noowug Yàlla. Loolu tax na, li
dale Yerusalem, wëndeelu, ba ca diiwaanu Iliri,
yégle naa fa xibaaru jàmm bu Almasi, ba mu mat
sëkk.
20 Noonu laa masa xintewoo di xamle xibaaru
jàmm bi fu ñu xamewul Almasi asi, ngir baña
bey sas wu fa keneen jotoona dal.
21 Noonu ma jëfe it moo dëppoo ak ni ko Mbind
mi indee ne:
«Ña ñu waxul woon mbiram, dinañu gis,
te ña dégguloon, dinañu ràññee‡.»

Póol dige naa seeti waa Room

22 Sama liggéey boobu sax moo ma gàllankoor
lu bare ba dikkaguma seetsi leen.
23 Waaye léegi jeexal naa sama sas ci gox yii,
te gannaaw at yu baree ngii, ma namma dikk ba
seetsi leen,
24 bu may dem Espaañ, dinaa leen seetsiwaale.
Yaakaar naa leena gis bu ma fa jaaree, ba ngeen
yiwi ma, ma jàlli Espaañ, gannaaw, lu mu néew
néew, ay fan yu ma nammantikoo ak yeen.
25 Waaye fii ma tollu, Yerusalem laa jëm, ngir
ndimbal lu ñeel ñu sell ña féete foofa.
26 Ndaxte gëmkati Maseduwan ak Akayi ñoom
la soob ñu sàkke lenn ci seen alal, ngir dimbalee
ko ñu sell ña diy néew doole ca Yerusalem.

‡ **15:21** 15.21 Seetal ci *Esayi* 12.15.

27 Seen coobarey bopp lañu ko defe, waaye ñoo
ko ameel waa Yerusalem it nag. Ndaxte gannaaw
ñoom ñiy jaambur, gëmkati Yerusalem ñoo leen
sédd ci xéewal yi leen ngëm may, kon ñoom
jaambur ñi itam war nañu leena sédd ci seen
alal.
28 Teewul nag bu ma noppee ci lii, ba teg
teraanga jii ca loxoy waa Yerusalem, Espaañ laa
jëm, te fa yeen laay jaare.
29 Te xam naa ne bu ma dikkee fa yeen, barkeb
Almasi bu mat sëkk laay dikke.
30 Gannaaw loolu bokk yi, li ma leen di ñaan
ngir sunu Boroom Yeesu Almasi, ngir itam cofeel
gi Noo gu Sell giy maye, moo di ngeen fekksi ma
ci xareb ñaan ngir man.
31 Ñaanal-leen ma, ngir ma mucc ci aji
gëmadiy Yude, te itam ndimbal li may yóbbul ñu
sell ña ca Yerusalem, ñaanleen ngir ñu nangu ko.
32 Su ko defee, ci coobarey Yàlla, ma dikke
mbégte ba fa yeen, ba dal-luwaale as lëf fa yeen.
33 Yal na Yàlla miy boroom jàmm ànd ak yeen
ñépp. Amiin.

16

Póol nuyu na waa Room

1 Boole naa leen nag ak sunub jigéen Febe, mu
di ab taxawukatub mbooloom gëmkat ma dëkke
Señsere.
2 Dalal-leen ko ci turu Boroom bi, ni ko ñu
sell ñi yelloo, te ngeen jàpple ko ci lépp lu mu
aajowoo, nde moom itam xettli na ñu bare, ba ci
man mii.

3 Nuyul-leen ma Pirsil ak Akilas, sama bokki liggéeykat ci liggéeyub Almasi Yeesu.

4 Ñoom ñoo jaay seen bakkan ngir ma mucc,
te du man doŋŋ maa leen ameel njukkal, waaye
mboolooy gëmkat yu jaambur ñi dul Yawut yépp
a leen ameel njukkal.

5 Nuyul-leen ma itam mbooloom gëmkat miy daje ca seen kër. Nuyul-leen ma sama soppe Epaynet, miy jooxeb ndoortel meññeef, ma génne ca diiwaanu Asi, ñeel Almasi.

6 Nuyul-leen ma Maryaama, mi sonn lool ci
yeen.

7 Nuyul-leen ma Andoronikus ak Yuña, sama bokki Yawut, yi ñu ma tëjandooloon; ñu ñu nawloo lañu ci ndaw yi, te ñoo ma jëkka gëm sax Almasi.

8 Nuyul-leen ma Ampilyaatus, mi ma soppal sama bopp ndax Sang bi.

9 Nuyul-leen ma it Urben, sunu mbokkum liggéeykat ci liggéeyub Almasi, ak Estakis, sama soppe;

10 nuyul-leen ma Apeles mi firndeel kóllëre gi
mu am ci Almasi, te ngeen nuyul ma waa kër
Aristobul,

11 ak Erojon sama mbokkum Yawut, te ngeen
nuyul ma waa kër Narsis ñi gëm Sang bi.

12 Nuyul-leen ma Tirifen ak Tirifos, jigéen ñu sonn ci liggéeyu Boroom bi, ak it ndaw si Persidd mi sonn lool ci liggéeyu Boroom bi.

13 Nuyul-leen ma Rufus, mi Boroom bi taamul boppam, ak yaayam jiy sama yaayu bopp.

14 Nuyul-leen ma Asànkirit ak Felegon ak
Ermes ak Patarobas ak Ermas, ak mboolem bokk

yi nekk ak ñoom.
15 Nuyul-leen ma it Filolog ak Yuli, ak Nere ak jigéenam, ak Olimpas ak mboolem ñu sell ñi nekk ak ñoom.
16 Saafoonteeleen fóonante yu sell. Mboolooy
gëmkati Almasi yépp nuyu nañu leen.

Kàdduy àrtu ak tàggoo ñeel na waa Room

17 Léegi nag bokk yi, dama leen di ñaax,
ràññeeleen ñi gàntal àlluwa ji ngeen jànge, di
féewale, ak a téqtale, te ngeen moytu leen.
18 Ñu ni mel liggéeyaluñu Almasi sunu Bo-
room, seen koll lañuy liggéeyal. Làmmiñ yu
neex, ak kàddu yuy jaye lañuy naxe ñi seenum
xel foogadi.
19 Yeen nag seenug dégg ndigal siiw na ba bir
ñépp, moo tax ma di leen bége. Waaye damaa
bëgg ngeen xelu ci lu baax, te seenum xel mucc
ci lu bon.
20 Su ko defee Yàlla miy boroom jàmm mooy
dër Seytaane ci lu gaaw, fi ngeen ko joggi seeni
tànk.
Yal na sunu yiwu Boroom Yeesu ànd ak yeen!
21 Timote sama mbokkum liggéeykat nuyu na
leen, mook Lusiyus ak Yason ak Sosipater sama
bokki Yawut.
22 Man Tersiyus mi bind kàdduy bataaxal bi ci
sama loxo nag, nuyu naa leen ci turu Boroom bi.
23 Gayus mi may dalal, di dalal mbooloo mi
mépp këram, nuyu na leen; Eràst saytukatub
alalu dëkk bi it, nuyu na leen, mook mbokk mi
Kàrtus.
24 Yal na sunu yiwu Boroom Yeesu Almasi ànd
ak yeen! Amiin.

Teddnga ñeel na Yàlla

25 Kooku leen mana dooleel nag ndax sama
xibaaru jàmm, ak waareb Yeesu Almasi, mi
mu feeñal mbiram tey, gannaaw ba mu nekkee
mbóot mu làqu woon naka jekk,
26 mbóot mu bindi yonent yi fésal tey, ba xamal
ko xeet yépp ci ndigalal Yàlla ji sax, ngir xeet
yépp gëm ba dégg ndigal,
27 kooku mooy Yàlla mi wéetoo xam-xam, te
moom la teddnga ñeel ba fàww, ndax Yeesu
Almasi! Amiin.

Kàddug Yàlla gi
Wolof Bible 2020 revision.
La bible en wolof; revision 2020

copyright © 2010, 2020 La Mission Baptiste du Sénégal

Language: Wolof

Dialect: Regional Wolof

Translation by: La MBS

For complete copyright statement, please see http://sng.al/copyright
This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2020-07-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 25 Aug 2024 from source files dated 23 Jul 2020
eb088fb7-76e3-5c5f-ab35-a0da6cd8fd40